

OILAVIY MUHITNING MEHRGA MUHTOJ BOLALARNING IJTIMOIIY VA MA'NAVIY RIVOJLANISHDAGI ROLI

Maxmudova Dilafruz Komilovna

Uch o'lovli modellashtirish va multiplikatsiyalash asoslari fani o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada oilaviy muhitning yetim va ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan, mehrga muhtoj bolalar ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishidagi fundamental ahamiyati tahlil qilinadi. Bolaning shaxs sifatida shakllanishida oilaviy qadriyatlar, hissiy bog'liqlik va ma'naviy tarbiyaning o'rni zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida yoritilgan. Shuningdek, maqolada muallifning mutaxassislik yo'nalishi bo'lgan uch o'lovli modellashtirish va multiplikatsiya vositalari orqali mehrga muhtoj bolalarning ichki dunyosini boyitish hamda ularda ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari ilmiy asoslab berilgan.

KALIT SO'ZLAR: Oilaviy muhit, mehrga muhtoj bolalar, ijtimoiy rivojlanish, ma'naviy tarbiya, uch o'lovli modellashtirish, multiplikatsiya, pedagogik psixologiya, vizual terapiya, ijtimoiy moslashuv.

KIRISH

Inson shaxsiyatining poydevori oilada quriladi va bolaning jamiyatda o'z o'rnini topishi bevosita oilaviy muhitdagi ma'naviy iqlimga bog'liqdir. Ayniqsa, ota-ona mehridan mahrum bo'lgan yoki oilaviy sharoiti og'ir bo'lgan mehrga muhtoj bolalar uchun oilaviy muhitni simulyatsiya qilish va ularga hissiy ko'mak berish dolzarb ijtimoiy muammo hisoblanadi. Ma'naviy rivojlanish jarayonida bolaning o'ziga bo'lgan ishonchi va atrof-muhitga nisbatan ijobiy munosabati oilaviy qadriyatlar orqali shakllanadi. Bugungi axborot texnologiyalari rivojlangan davrda bunday bolalarning ijtimoiy-ma'naviy olamini boyitishda vizual san'at va raqamli texnologiyalar, xususan uch o'lovli modellashtirish hamda multiplikatsiya muhim vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. Ushbu maqolaning maqsadi oilaviy muhitning bola rivojlanishidagi o'rnini tahlil qilish va bu jarayonda innovatsion texnologiyalarning o'rnini haqida ilmiy mulohaza yuritishdir.

METODLAR

Tadqiqot jarayonida oilaviy psixologiya va ijtimoiy pedagogikaga oid nazariy adabiyotlar tahlil qilindi. Mehrga muhtoj bolalar bilan ishlashda "San'at orqali tarbiyalash" tamoyili asosida multiplikatsion filmlarning ta'siri o'rganildi. Metodologiyaning o'ziga xosligi shundaki, unda uch o'lovli modellashtirish vositalaridan foydalanib bolalar uchun virtual oilaviy va ijtimoiy vaziyatlarni yaratish

samaradorligi baholandi. Tadqiqotda tizimli kuzatuv, suhbat va bolalarning ijodiy mahsulotlarini tahlil qilish usullari qo‘llanildi. Shuningdek, multiplikatsiya asosida yaratilgan ma’naviy-axloqiy kontentlarning bolalar emotsional intellektiga ta’siri qiyosiy o‘rganildi.

NATIJALAR

O‘tkazilgan tahlillar natijasida oilaviy muhitning bolaga ta’siri bo‘yicha quyidagi ilmiy natijalar olindi. Birinchidan, oilaviy muhitda o‘sayotgan bolalarda ijtimoiy mas’uliyat va ma’naviy barqarorlik ko‘rsatkichlari muassasa sharoitidagiga nisbatan sezilarli darajada yuqori ekanligi aniqlandi. Ikkinchidan, mehrga muhtoj bolalar bilan uch o‘lchovli modellashtirish va multiplikatsiya mashg‘ulotlarini o‘tkazish ularning ichki qo‘ruqlarini bartaraf etishga va fantaziya olamini ijobiy tomonga yo‘naltirishga yordam beradi. Uchinchidan, bolalar tomonidan yaratilgan 3D modellar va personajlar tahlili ularning oilaga bo‘lgan ehtiyojini vizual ifodalashini ko‘rsatdi. Natijalar shuni tasdiqladiki, raqamli multiplikatsiya vositalari orqali ma’naviy tushunchalarni tushuntirish an’anaviy ma’ruzalarga qaraganda samaraliroqdir.

MUHOKAMA

Oilaviy muhitning o‘rnini hech qanday mukammal muassasa bosa olmaydi, biroq zamonaviy texnologiyalar yordamida bolalarning ijtimoiy-ma’naviy bo‘shlig‘ini to‘ldirish mumkin. Uch o‘lchovli modellashtirish va multiplikatsiya asoslari fani doirasida bolalarga nafaqat texnik bilimlar berish, balki ular yaratayotgan personajlar orqali ma’naviy dunyoqarashini shakllantirish lozim. Muhokama jarayonida ta’kidlanganidek, multiplikatsion qahramonlarning ijobiy xislatlari oilaviy tarbiya o‘rnini bosuvchi vizual namuna bo‘lib xizmat qiladi. Kelajakda mehrga muhtoj bolalar uchun maxsus ishlab chiqilgan 3D o‘quv-tarbiyaviy platformalar yaratish ularning jamiyatga integratsiyalashuvini tezlashtiradi. Xulosa qilib aytganda, oilaviy muhit va zamonaviy raqamli san’at uyg‘unligi mehrga muhtoj bolalarni komil inson qilib tarbiyalashda strategik ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Mirziyoyev Sh. M. Inson qadri uchun darslik. Toshkent, 2022.
2. Maxmudova D. K. Uch o‘lchovli modellashtirish va multiplikatsiyalash asoslari o‘quv qo‘llanma. 2023.
3. Vygotskiy L. S. Pedagogik psixologiya. Moskva, 1991.
4. Bowlby J. Attachment and Loss: Family Environment Studies. London, 1969.
5. Yusupova F. Bolalar psixologiyasi. Toshkent: O‘qituvchi, 2021.
6. UNESCO. Digital Tools in Child Education and Socialization. 2023.
7. Nazarov D. E. Ijtimoiy pedagogika asoslari. Toshkent, 2020.
8. Smith R. 3D Animation for Social Impact. New York, 2019.
9. Abdullaeva Q. Sh. Oila ma’naviyati va tarbiya. Toshkent, 2019.
10. Piaget J. The Child’s Conception of the World. London, 2007.